בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 57867-12-18
תלה"מ 29792-12-18
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת אפרת ונקרט

תובעת/נתבעת אלמונית

נגד

נתבע/תובע המנוח פלוני

באמצעות אלמנתו, חליפתו, הגב' פלונית

פסק דין

בפני תביעת המנוח (באמצעות חליפתו של התובע/נתבע שהלך לעולמו במהלך ניהול ההליך) לביטול מזונות אישה החל מיום 8.12.2005 (29792-12-18) ומנגד תביעת התובעת/נתבעת לקבל היתר לגביית מזונות עבר בהתאם לסעיף 11 לחוק המזונות.

כאמור, המנוח נפטר במהלך ניהול הליכים אלו ובמקומו נכנסה אשתו והנהנית על פי צוואתו, הגב' פלונית.

לשם הנוחות במסגרת פסק הדין אתייחס לתובעת כאל התובעת/נתבעת לפי העניין או האישה, והמנוח יכונה המנוח.

הרקע להגשת התביעות

1. הצדדים, התובעת והמנוח, בני זוג לשעבר שנישאו ביום 25.3.1991 ולהם שני ילדים (כאשר בעת הגשת התביעות שניהם בגירים).

2. חייהם המשותפים של בני הזוג ידעו עליות ומורדות ובשנת 1995, בעוד האישה והמנוח חיים יחד ומנהלים משק בית משותף, הגישה האישה כנגד המנוח תביעת מזונות בבית המשפט המחוזי בתל אביב (בית המשפט המוסמך באותה התקופה).
3. ביום 19.11.1995 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי, כב' השופטת סביונה רוטלוי, תוקף של פסק דין להסכמות הצדדים (להלן - **פסק הדין**) כדלקמן:

"א. הנתבע יעביר את שתי משכורותיו במלואן לחשבון הבנק של התובעת 1 וזאת לכיסוי מלוא צרכי המשפחה.
התובעת 1 תכסה את צרכי המשפחה מתוך סכום זה.
ב. למען הסר ספק, ישולם סכום של 4,650 ₪ וזאת החל מ 1.12.1995 ...
מתוך סכום זה 1/3 יהיה על חשבון השלמת מזונות אישה ו 2/3 למזונות הקטינים.
ג. הנתבע יוסיף לבטח בביטוח רפואי בקופת חולים את התובעים (האם והקטינים א.ו).
ד. קצבת הילדים של המל"ל תועבר לידי התובעת 1.
ו. הנתבע מוזהר בזאת להימנע מכל גילוי אלימות פיזית או מילולית כלפי התובעת 1."

הצדדים המשיכו לחיות יחד ולנהל חיי משפחה ושיתוף עד לשנת 2005.

4. בשנת 2005 עזב המנוח את בית הצדדים. ביום 8.12.2005 הגישה האישה כנגד המנוח תביעת גירושין וביום 20.12.2005 הגיש המנוח תביעת גירושין בבית הדין הרבני כנגד האישה.
5. במהלך השנים התנהלו בין הצדדים הליכים שונים בלשכת ההוצאה לפועל וכן הליכים שונים בבית הדין הרבני.
6. ביום 26.11.2016 הוסדר הגט בין האישה למנוח.

7. ביום 10.6.2008 פתחה האישה הליך הוצאה לפועל כנגד המנוח לגביית המזונות בהתאם לפסק הדין. המנוח הגיש בקשה לסגירת התיק ממספר טעמים. ביום 25.12.2008 התנהל דיון במעמד הצדדים במסגרתו הגיעו הצדדים להסכמות לפיהן האישה תגיש תחשיב מחודש של החוב הנטען.
8. האישה פעלה בהתאם להסכמות הצדדים אולם המנוח לא הגיש תגובתו וביום 21.5.2009 ניתן צו לשפעול הליכי הגביה.
9. ביום 2.8.2018 הגיש המנוח בקשה בטענת פרעתי לתיק ההוצאה לפועל וביום 9.5.2018 הגיש בקשה ליישוב סכסוך ומשזה לא צלח הוגשה תביעתו נשוא פסק דין זה לביטול חיובו במזונות האישה.
10. כתבי הטענות של הצדדים שניהם כוללים טענות רבות המתייחסות להליכי ההוצאה לפועל שהתנהלו בין הצדדים. כלל טענות הצדדים אשר להליכי ההוצאה לפועל היו לנגד עיני בכתב פסק דין זה אולם בפסק הדין מצאתי לציין אך את הטענות והעובדות הרלוונטיות להכרעתי ולהכריע אך במחלוקות הרלוונטיות והמסורות לסמכותו העניינית של בית המשפט לענייני משפחה.
11. כאמור, המנוח נפטר במהלך ניהול ההליכים וזמן קצר ביותר לאחר שהגיש את תצהירו ומשכך לא נחקר על תצהירו. האישה נחקרה על תצהירה והצדדים הגישו סיכומים בכתב.

תמצית טענות המנוח בתביעה לביטול פסק הדין:

12. ממש לאחר מתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, הצדדים הסכימו ביניהם על התנהלות כלכלית אחרת בשונה ממה שנפסק במסגרת פסק הדין ובין השאר כי המנוח יעביר לאישה רק משכורת אחת וישלם בעצמו את הוצאות הבית, וכך אכן נהגו הצדדים בפועל.
13. האישה ישבה על הגדר משך 13 שנים ולא תבעה את מזונותיה ולפיכך יש לקבוע כי זנחה טענותיה לעניין תשלום מזונותיה. השיהוי מבטל את זכותה של האישה למזונות. אין מקום לחייב את המנוח במזונות אישה שעה שהצדדים חיים בנפרד עוד משנת 2005 והאישה היא זו שביקשה להיפרד ושללה כל אפשרות לשלום בית.
14. משהוסדר הגט בין הצדדים עוד בשנת 2016, ברי כי ממועד זה אין האישה זכאית למזונות. מזונות אישה תקפים כל עוד הצדדים נשואים.

15. האישה היא זו אשר לא רצתה בחיים המשותפים עם המנוח ויזמה את הפירוד בין השניים וכפועל יוצא הפסידה את מזונותיה.
16. האישה עשתה ועושה שימוש פסול בפסק הדין וזאת כדי להשיג יתרון משפטי על המנוח בהליכים המשפטיים שהתנהלו ביניהם.

תמצית טענות האישה בתביעה לביטול המזונות:

17. תביעת המנוח הוגשה בשנת 2018 ביחס לפסק דין שניתן בשנת 1995 בהסכמה במסגרתה עתר המנוח לבטל באופן רטרואקטיבי את תשלום המזונות משנת 2005. על המנוח היה להגיש תביעה לביטול המזונות מבעוד מועד. ביטול פסק דין בהסכמה יכול להיעשות רק כאשר מוכחת טענה לפגמים בהסכמה.

במהלך השנים המנוח הגיש לערכאות השונות כתבי טענות סותרים .

18. המנוח הפר את פסק הדין משנת 1995 ולא שילם לאישה את חיוביו בהתאם לפסק הדין אלא באופן חלקי בלבד כאשר הוא מעביר לידי האישה משכורת אחת בלבד (במקום את שתי משכורותיו). האישה חזרה ודרשה מהמנוח לקיים את פסק הדין אך המנוח סירב ולא רק זאת אלא שהמנוח אף נקט באלימות כנגד האישה. האישה חששה לפתוח תיק הוצאה לפועל כנגד המנוח מחשש לאלימות מצידו.

19. החל מיום 1.7.2005 עת עזב המנוח את האישה חדל המנוח לשלם את המזונות כליל.
20. המנוח הוא שנטש את האישה לטובת אישה צעירה ממנה וכעת עותר לקבלת סכומי עתק ממנה ללא כל הצדקה. המנוח הותיר את האישה עגונה משך 11 שנים וסירב ליתן לה גט זאת הגם שמשך כל התקופה חי המנוח עם אישה אחרת. רק בשנת 2016 נאות המנוח ליתן גט לאישה.
21. האישה מעולם לא ויתרה על מזונותיה והגישה תביעה עוד בשנת 1995 ומאז ומתמיד גבתה את המזונות מהמנוח ולמצער דרשה ממנו את מזונותיה.
22. מאחר ומדובר בפסק דין בהסכמה אין זה רלוונטי האם האישה זכאית למזונות אישה אם לאו. המנוח חייב במזונותיה בהתאם לפסק הדין גם אם אין הם חיים יחד. פסק

הדין לא הותנה בזמן או בסטאטוס של הצדדים. במועד סידור הגט הוסכם על ידי הצדדים כי חיוב המזונות לא יבוטל.

23. האישה זכאית למזונות משקמים מהמנוח לנוכח הפערים במצבם הכלכלי.

דיון והכרעה

24. ראשית, ובאשר לשתי התביעות, מצאתי להתייחס לטענת האישה כי יש למחוק את תצהירו של המנוח מאחר ולא ניתן היה לחקרו על התצהיר ולפיכך מוצאת עצמה האישה בעמדת נחיתות באשר ניתן היה לחקור אותה על גרסתה בתצהיר.

ב"כ חליפת המנוח טענה כי התצהיר נחתם כיומיים טרם פטירת המנוח ויש בכך ללמד על כך שאף כאשר היה במצב בריאותי קשה מצא מקום להידרש לעריכת התצהיר שכן היה לו חשוב להביא בפני בית המשפט את גרסתו – האמת שלו. עצם הקרבה בין מועד חתימת התצהיר לבין פטירת המנוח מביאה לכך שניתן להתייחס לתצהירו בדומה לאמרת שכיב מרע.

משעיינתי בטענות הצדדים לעניין זה ולנוכח נסיבותיו של תיק זה אשר התנהל בהיות המנוח חולה כבר במחלה קשה וסופנית. ומשתצהירו אכן נחתם בסמיכות רבה לפטירתו, לא מצאתי להיעתר לבקשה להוציא את תצהירו מהתיק ולהתעלם ממנו. עם זאת, היה לעיני כי בנסיבות העניין לא נחקר המנוח על תצהירו, שעה שהאישה נחקרה באופן יסודי על ידי ב"כ התובעת (חליפתו של המנוח).

הטענה בדבר ביטול פסק הדין שניתן בהסכמה ב- 1995 בעקבות הסכמה אחרת של הצדדים

25. אופיים הייחודי של הסכמי פשרה אשר קיבלו תוקף של פסק-דין נדון רבות בפסיקה. הסכמים אלו הם הסכמים בין צדדים הבאים ליישב ביניהם את הסכסוך בדרך של

הידברות והסכמה. עצם הפשרה טומנת בחובה ויתורים הדדיים, ואחת מתכליות הפשרה היא למנוע התדיינויות נוספות בעתיד (ראו ת"א 55047-11-17 **אלישקוב נ' א.ר.א.ב. בונוס בע"מ**, ניתן ביום 23.12.2019).

פסק דין שניתן בהסכמת הצדדים, "מקפל" בתוכו פן הסכמי, הוא ההסדר עצמו, על היסודות החוזיים שבו; ופן שיפוטי, הוא ההכשר שנותן בית המשפט להסכם (רע"א 4976/00 **בית הפסנתר נ' מור**, פ"ד נו(1) 577 ; זוסמן **סדרי הדין האזרחי**, מהדורה שביעית, 1995 עמ' 787).

26. ניתן לבטל פסק דין שניתן בהסכמה, מחמת פגם ברצון או בהליך המשפטי:

> **"...המבקש לתקוף פסק דין המאשר הסכמה בין הצדדים צריך לבחור באחד משני מסלולים אפשריים; תקיפת החלק "ההסכמי" או תקיפת החלק "השיפוטי"... כאשר צד להסכם, מנסה לבטל את פסק הדין, מחמת פגם הקשור להסכם עצמו כמו, טעות, הטעיה או חוקיות, הפרה, או שינוי מהותי בנסיבות הפן "ההסכמי" מאפשר לו להגיש תביעה חדשה שעילתה, הפגם שנתגלה בהסכם ע"י הגשת תביעה כזו, ממילא מתבקש ביטול פסק הדין. לעומת זאת, כאשר צד להסכם מבקש לבטל את ההסכם מההיבט "השיפוטי" (הינו הליך האישור שניתן להסכם ע"י השופט) פתוחה בפניו הדרך לנקוט הליכי ערעור רגילים, וביטול ההסכם שנפל בו פגם בחלק "השיפוטי" – ייעשה אך ורק בהליכי ערעור"**

(תמ"ש (ת"א) 12542-03-16 כ.ד נ' ג.א.ד 7.10.18)).

27. במקרה דנן לא עתר המנוח כנגד ההסכם או כריתתו אלא עותר לביטולו מחמת שינוי נסיבות. אין מחלוקת בין הצדדים כי החל מיולי 2005 הפרידו הצדדים את מגוריהם ואת חייהם.
28. לנוכח האמור, מצאתי לדחות טענה זו בדבר ביטולו של פסק הדין מ- 1995 עקב הסכמה אחרת ומאוחרת בין הצדדים.

ביטול החיוב במזונות האישה מטעמים אחרים

29. האם הפרדת המגורים במקרה דנן מהווה הצדקה לביטול חיובו של המנוח במזונות בהתאם לפסק הדין ? כבר כעת ייאמר כי לטעמי התשובה לשאלה זו היא שלילית.

ראשית, גם על פי הדין היהודי ובכלל, כך גם לא בכל מקרה בו מתגרשים איש ואישה, מתבטלת זכותה של

האישה למזונותיה. לעתים זכאית אישה למזונותיה גם לאחר הגט ולמצער גם אם הפרידו הצדדים מגוריהם והגט טרם סודר.

30. בנוסף, מועד הפסקת חיוב איש במזונות האישה הוא המועד שבו נפסק על ידי בית הדין הרבני חיוב גט והאישה סירבה בפועל לקבל את הגט:

> "**מועד הפסקת חיוב הבעל במזונות אשתו אינו מיום מתן פסק הדין של בית הדין הרבני המחייבה בגירושין אלא רק לאחר סירוב מצד האישה למלא אחריו... אולם אם הוכח כי האישה הוזמנה כדין לסידור הגט ולא הופיעה, פסק הדין המחייבה בגירושין גורר את איבוד מזונותיה, אולם לא מיום פסק הדין אלא מיום הסירוב הממשי שהוכח כאמור פוזיטיבית.**"

בע"מ 41/96 **פלונית נ' פלוני**, ניתן ביום 8.5.97 ; תמש (ת"א) 4080-04-13 **פלוני נ' אלמונית** מיום 7.10.2013)

גם במקרה של חיוב האישה בגט, כל עוד הסיבה לחיוב לא נעוצה בהתנהגות האישה, המזונות לא ייפסקו לפני שיובטח קיומה הסביר של האישה מבחינה כלכלית:

> "**כאשר אין בית הדין תולה את החיוב בגט בפגם התלוי בצווארה של האישה, אלא מחייב בקבלת גט מחמת התמשכות רבה של הפרוד בין בני הזוג... בית הדין לא מחייב אישה לקבל גט מחמת פגם שבה או שבהתנהגותה, סבורני שאין לשלול את מזונותיה, אלא אם כן בית הדין קבע הסדר כלכלי נאות לאשה וחייב בו את הבעל. שאם לא כן, תצא האישה וידיה על ראשה מבחינה כלכלית, ואישה תצטרך לחזר על הפתחים אם אין לה משלה או אם אין ביכולתה להתפרנס בכוחות עצמה וכל זאת מבלי שחטאת רובץ לפתחה** ."

(בע"מ 126/02 **רוזנבלום נ' רוזנבלום** ניתן ביום 1.9.02)

31. כאמור, האישה והמנוח נפרדו עוד בשנת 2005 והמנוח אף הגיש תביעת גירושין כנגד האישה. עם זאת הגט סודר רק בשנת 2016. המנוח לא הוכיח בתביעה זו כי האישה חויבה בגט וסירבה לקבלו או כי העיכוב בסידור הגט נעוץ היה באישה.
32. בתצהירו של המנוח לא מצאתי כל בסיס לטענה כי האישה עיכבה את סידור הגט וטענה זו נטענה על ידי המנוח בצורה לאקונית ללא כל פירוט או הסבר.

וכך העיד המנוח בתצהירו:
"עליזה הרסה כל אפשרות שלנו לחזור לחיות כזוג נשוי והסיבה היחידה שההליך הזה נמשך ונמשך הוא בעקבות הליך משפטי סבוך וקשה. לא יכול להיות שאהיה מחויב "לכלכל" את אשתי רק על הנייר כאשר במשך עשור אנחנו פרודים" (סעיף 23 לתצהיר המנוח).

ובהמשך הצהיר כי **"עליזה היא שפתחה ראשונה תיק גירושין ואף גרמה לעזיבתי את הבית ולהפסקת המגורים המשותפים. מעשיה אלו הם עילה ברורה לשלילת זכאותה למזונות אישה"** (סעיף 24 לתצהירו של המנוח).
טענות אלו של המנוח, לפיהן האישה גרמה לעזיבתו את הבית או הרסה כל אפשרות לחיים משותפים לא הוכחו על ידי המנוח או חליפתו.

33. לא זו אף זו, מפרוטוקול הדיון של בית הדין הרבני מיום 16.5.2011 (נספח ל לבקשת האישה לקבלת היתר לגביית חוב מזונות עבר) עולה כי המנוח, בהיותו נשוי לה, קיים מערכת יחסים עם אישה אחרת, משך למעלה משנתיים, זמן רב לפני תביעת הגירושין שהגיש.
34. בנוסף, הגם שהאישה פתחה ראשונה תיק גירושין, הרי שהמנוח אף הוא הגיש תביעת גירושין כנגדה, זמן קצר לאחר שעזב את הבית בשנת 2005 בנסיבות המפורטות לעיל.
35. בנסיבות אלו לא הרים המנוח את הנטל המוטל עליו להוכיח כי היה מקום לשלול את מזונות האישה בתקופה 2005-2016.
36. ב"כ המנוח אף הודיעה במסגרת הדיון שהתקיים בפני ביום 3.8.2020 כי אין היא עומדת על רכיב תביעה זה בהעדר ראיות.
37. כך גם לא מצאתי מקום להיעתר לתביעה לביטול מזונות רטרואקטיבית שהוגשה 13 שנים לאחר פרידת הצדדים וכעשר שנים לאחר שהאישה פתחה בהליכי הוצאה לפועל

לגביית המזונות בהתאם לפסק הדין. המנוח היה מיוצג בעת פתיחת הליכי ההוצאה לפועל ולקח חלק פעיל בהליכי ההוצאה לפועל ולו סבר המנוח כי אין זה מחובתו לשלם מזונות לאישה היה עליו לפתוח בהליך מתאים מבעוד מועד.

38. זאת ועוד. חרף טענת המנוח לקשיים כלכליים לא הוכח בפני כי הייתה מניעה מצד המנוח להגיש תביעה זו מבעוד מועד ולא שוכנעתי כי לא היו למנוח האמצעים לעשות כן. לא נעלם מעיני כי ב"כ המנוח שייצגה אותו בהליכים אלו, אף ייצגה את בת המנוח בהליכים כנגד האישה עוד בשנת 2006 וכן ייצגה את המנוח בהליכים בבית הדין הרבני באותה התקופה, המנוח אף היה מיוצג בלשכת ההוצאה לפועל וספק בעיני כי בתקופה הרלוונטית לא היו בידי המנוח האפשרות הכלכלית למיצוי זכויותיו ולפתיחה בהליך המתאים.

39. יתרה מכך, לו אכן נבצר מהמנוח לממן ייצוג משפטי פרטי בתקופה הרלוונטית היה באפשרות המנוח לפנות לסיוע המשפטי לבחינת זכאותו. לא נטען כי המנוח פנה לקבלת סיוע משפטי וממילא לא הוכח כי לא היה זכאי לקבל סיוע כזה או כי בקשתו לקבלת סיוע משפטי נדחתה.

40. ביום 31.5.2009 ניתן צו להמשך ההליכים בתיק ההוצאה לפועל ולפיכך היה על המנוח להקדים ולהגיש תביעתו לביטול המזונות מבעוד מועד ואין מקום להגשת תובענה הבאה לביטול רטרואקטיבי של 13 שנים.

41. המנוח שקט על שמריו משך 13 שנים מאז פרידת הצדדים, וכעשר שנים לאחר שהאישה פתחה את תיק ההוצאה לפועל לגביית המזונות לא ביקש לבטל את פסק הדין שניתן כאמור בשנת 1995 או נקט בכל הליך אחר בנושא פסק הדין כל זאת ללא שהציג כל הסבר המניח את הדעת ואף מטעם זה דין התובענה להידחות.

מזונות האישה לאחר מתן הגט

42. עם זאת מצאתי לקבל את טענת המנוח כי אכן מעיקר הדין הוא כי ממועד סידור הגט, אין עוד המנוח חייב במזונות האישה, זאת ככל שלא הוכרע אחרת ובמפורש בערכאה שיפוטית כלשהי לעניין זה קודם לפסק דיני זה.

43. כך גם מצאתי לקבל את הטענה כי בפסיקת המזונות לאחר מתן הגט ולאחר שנערך איזון המשאבים בין הצדדים, במסגרתו הייתה האישה זכאית לחלקה בפנסיה של המנוח יהיה משום תשלום כפול, אשר אין לו הצדקה.

44. נכון הדבר כי ישנן פעמים, בנסיבות מיוחדות, בהן מוצאים בתי המשפט לפסוק מזונות משקמים, ואולם לא הוכח וכך גם לא מצאתי כי בנסיבותיו של תיק זה התקיימו נסיבות מיוחדות אלו, מה גם שהגט ניתן לאחר שנים ארוכות של פרידה בפועל, במסגרתן יכלה כבר האישה לשקם כלכלית את חייה לאחר הפירוד בין הצדדים ולא הייתה אמורה עוד להיסמך על המנוח.

לפיכך, כל עוד אין פסק דין המחייב במפורש את המנוח בתשלום מזונות האישה לאחר סידור הגט, בטל חיובו של המנוח במזונות האישה ממועד סידור הגט.

התביעה למתן היתר לגביית מזונות בהתאם לסעיף 11 לחוק המזונות

45. תביעת האישה היא למעשה לקבלת היתר בית המשפט לגביית מזונות לתקופה הקודמת לחודש יוני 2006 באמצעות ההוצאה לפועל.

כאמור, פסק הדין למזונות ניתן עוד בשנת 1995 והמנוח והאישה נפרדו בשנת 2005.

האישה פתחה בהליכי הוצאה לפועל כנגד המנוח לתשלום המזונות עוד בשנת 1997, אולם הליך זה נסגר מחוסר מעש בשנת 2012 וככל הנראה ללא שהמנוח ידע על קיומו של ההליך כלל.

46. ביום 10.2.2008 פתחה האישה תיק הוצאה לפועל כנגד המנוח לגביית חוב על סך של 524,507 ₪ בגין הפרשי מזונות שלא שולמו החל מ 12/1995 ועד ינואר 2008.

ביום 9.4.2008 נמסרה למנוח אזהרת חייב.

ביום 14.5.2008 הגיש המנוח בקשה לסגירת תיק ההוצאה לפועל וכן בקשה לדחייה על הסף משני טעמים:
האחד – הצדדים התגוררו יחד עד 2006 ופסק הדין למזונות שולם במלואו. דמי המזונות שולמו לאישה בהתאם לפסק הדין.

השני – בהתאם לסעיף 11(ב) לחוק לתיקון דיני משפחה מזונות האישה לא הייתה רשאית לפתוח בהליכי גבייה לתקופה הקודמת ליום 10.2.2006 ללא שקיבלה היתר בית המשפט לעשות כן.

47. ביום 25.12.2008 התקיים בהוצאה לפועל דיון במעמד הצדדים במסגרתו הגיעו הצדדים להסכמות כדלקמן:

א. האישה (הזוכה בתיק ההוצל"פ תגיש חישוב מפורט לעניין החיובים והזיכויים על פי פסק הדין.
ב. המנוח יהיה רשאי להגיש בקשה מתוקנת בטענת פרעתי בתוך 30 ימים מקבלת התחשיב.
ג. יעודכן שפעול החוב ויעמוד על סך של 1,550 ₪ לחודש צמוד למדד. האישה רשאית לפעול לגביית החיובים השוטפים.
ד. האישה רשאית לעדכן הגדלת חוב לתקופה מ – 7/2006 ורשאית לפעול לגבייה.

48. האישה הגישה תחשיב מתוקן לפיו סכום החוב עומד על סך של 510,658 ₪ אולם המנוח לא הגיש תגובתו וביום **31.5.2009** חודשו הליכי הגבייה בהתאם להחלטת רשם ההוצאה לפועל ממועד זה.
49. רק ביום **2.8.2018** הגיש המנוח לתיק ההוצאה לפועל בקשה בטענת פרעתי ובה העלה מספר טענות ובין היתר טען כי תיק ההוצאה לפועל נפתח בהעדר אישור בית המשפט לענייני משפחה לגביית חוב מזונות עבר וכן נפתח בשיהוי ניכר.

בהחלטה מיום 2.12.2018 קבעה הרשמת כי על האישה להציג אישור בית המשפט לגביית מזונות והוצאות נלוות אשר קדמו ליום 10.2.2006.

מכאן תובענה זו שבפני.

טענות האישה בתביעה לקבלת היתר לגביית מזונות בתמצית

50. לגישת האישה, אין כלל כל צורך באישור בית המשפט לגביית חוב מזונות עבר במסגרת ההוצאה לפועל ממספר טעמים.

סעיף 11(א) לחוק לתיקון דיני משפחה מזונות לא חל על צדדים יהודים שהדין האישי חל עליהם.

גם אם ניתן למצוא קביעות אחרות בפסיקת בתי המשפט בשנים האחרונות, הרי שמדובר בפסיקות של הערכאות הנמוכות וההלכה המחייבת כפי שנפסקה בבית המשפט העליון היא שאין הוראות החוק לתיקון דיני משפחה מזונות חל על יהודים (או צדדים המשתייכים לדתות אחרות וחל עליהם הדין האישי בהתאם לדתם) ומשכך אין כל צורך באישור בית המשפט לגביית מזונות עבר.

51. בכל מקרה, יש לבחון את ההלכה שהייתה קיימת במועד פתיחת הליכי ההוצאה לפועל על ידי האישה, שאז כאמור ההלכה השלטת הייתה שהחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות לא חל על מי שחל עליו דין אישי.
52. טענת המנוח לפיה על האישה היה לקבל אישור בית המשפט לגביית חוב העבר נזנחה על ידו עוד בדיון שהתקיים ביום 25.12.2008 ועל המנוח היה להגיש תגובתו לתחשיב החוב של האישה, דבר שלא נעשה על ידו.

המנוח לא יכול לעשות בהליך ההוצאה לפועל ככל העולה על רוחו. מחד הגיש המנוח בקשה בטענת פרעתי עוד בשנת 2008 אולם מאידך לא עשה דבר בהליך ההוצאה לפועל משך 10 שנים וכעת נזכר להגיש בקשה בטענת פרעתי. הגם שניתן להגיש טענת פרעתי בכל עת, אין מקום להעלות טענה לפיה על האישה להציג היתר בית המשפט לגביית מזונות עבר, 10 שנים לאחר שנפתח הליך ההוצאה לפועל.

53. השיהוי בו נקט המנוח בכל הנוגע להליכי ההוצאה לפועל מלמד על ויתור המנוח על טענה זו לפיה יש צורך באישור בית המשפט לגביית מזונות עבר.
54. זאת ועוד. סעיף 11 לחוק לתיקון דיני משפחה מתייחס למזונות שלא החלו בגבייתם. במקרה דנן החלה האישה בגביית פסק הדין מיד עם קבלת פסק הדין ומחצית דמי המזונות שולמה לה מדי חודש בחודשו עד לשנת 2005 ומכאן שסעיף זה אינו חל בנסיבות מקרה זה.

גביית החוב על ידי האישה מעידה כי לא היה כל ויתור מטעמה על דמי המזונות.

55. האישה לא הגישה ערעור על החלטת הרשמת וזאת מהטעם שכב' הרשמת נתנה בידי האישה את האפשרות להגיע לאותה תוצאה על ידי הגשת הבקשה לאישור בית משפט זה.

טענות המנוח בתמצית

56. עוד בשנת 2008 היה על האישה להציג אישור לפתיחת הליכי הוצאה לפועל כנגד המנוח לגביית מזונות עבר.

אין כל מעשה בית דין ביחס לטענה זו של המנוח שעלתה עוד בשנת 2008 במסגרת הליך ההוצאה לפועל וטענה זו לא הוכרעה כלל וכלל.

החלטת הרשמת מיום 25.12.2018 הינה החלטה חלוטה ולפיה על האישה להציג אישור בית המשפט לגביית מזונות עבר.

57. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע שהוראות חוק המזונות חלות גם על מי שתובע מזונות קטינים בהתאם לדין האישי בין היתר מכוח פרשנות הוראות חוק זה על יסוד עיקרון השוויון.

המועד לבחינת טענות האישה בכל הנוגע לצורך באישור בית המשפט לגביית חוב עבר יש לבחון נכון למועד בו ניתנה החלטת רשמת ההוצאה לפועל.

לא זו אף זו, גם בתקופה בה פתחה האישה בהליכי ההוצאה לפועל לגביית חוב עבר קבעו בתי המשפט לענייני משפחה כי הוראת סעיף 11 לחוק לתיקון דיני המשפחה מזונות חלה אף על מי שמבקש לגבות מזונות עבר מכוח הדין האישי.

58. אין מקום להפליה בין צרכני מזונות עליהם חל הדין האישי לבין צרכני מזונות עליהם לא חל הדין האישי.

יש לפרש את הוראות חוק המזונות ברוח עיקרון השוויון המעוגן בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

הוראות הסעיף והפסיקה ברורות ואינן משתמעות לשתי פנים ועל האישה להציג אישור בית המשפט לגביית חוב מזונות עבר.

59. האישה השתהתה שיהוי ניכר לא עשתה דבר משך 13 שנה לגביית מזונות העבר. שיהוי זה גרם למנוח לנזק ראייתי משמעותי.
60. הסיבה שהאישה לא עשתה דבר לגביית מזונות העבר היא כי המנוח שילם את דמי המזונות שנפסקו לו בפסק הדין והליך בהוצאה לפועל נפתח על ידי האישה בשנת 2008 כחלק מטקטיקה משפטית במסגרת הליך הגירושין שהתנהל בין הצדדים באותה התקופה.
61. האישה פעלה ופועלת בחוסר תום לב מובהק. האישה פתחה בהליכי הוצאה לפועל שנים רבות לאחר מתן פסק הדין; ביצעה הגדלת מזונות לאחר מתן הגט; הגישה תחשיבים כוזבים לרשם ההוצאה לפועל.
62. אין מקום לאפשר לאישה לפתוח בהליכי הוצאה לפועל, 13 שנים לאחר מתן פסק הדין, כחלק מאסטרטגיית התשה והפעלת לחץ על המנוח.
63. האישה לא פתחה בהליכי ההוצאה לפועל במשך כל השנים מהטעם הפשוט שהמנוח קיים את פסק הדין ודאג לכל צרכי הבית מבחינה כלכלית.

דיון והכרעה

64. החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959 (להלן – **החוק**) קובע בסעיף 2 לו כדלקמן:

> **מזונות לבן-זוג**
>
> **2. (א) אדם חייב במזונות בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלה.**
>
> **(ב) אדם שאינו יהודי או מושלמי או דרוזי או חבר אחת העדות הדתיות המפורטות בתוספת הראשונה לפקודת הירושה, או שלא חל עליו דין אישי, חייב במזונות בן-זוגו, והוראות חוק זה יחולו על מזונות אלה.**

סעיף 11 (ב) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט 1959 קובע כי – "**מזונות שלא התחילו לפעול לגבייתם תוך שנתיים לאחר התקופה שבעדה הם נפסקו, אין לגבותם אלא ברשות בית המשפט**".

65. בהתאם להלכה שנקבעה בבית המשפט העליון בעניינו של סעיף 2 הפרשנות המחייבת של הסעיף היא כי הוראות חוק המזונות בכללותו לא יחולו על מי שחל עליו דין אישי מכח השתייכותו הדתית לעדה מוכרת (ע"א 5628/14 יוסף סלימאן נ' סמירה סלימאן, ניתן ביום 26.9.2016 והאסמכתאות שם).

עם זאת, אכן נכון כי בתי המשפט לענייני משפחה החילו את סעיף 11(ב) לחוק לתיקון דיני משפחה מזונות מעת לעת גם על מי שחייב במזונות על פי הדין האישי.

66. לאחרונה, סוגיה זו עלתה שוב לדיון בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (עמ"ש 17587-02-20 מיום 21.2.2022)

כב' השופט סילמן סקר שם את ההלכות שנקבעו לעניין סעיף 2 בבית המשפט העליון וכן את פסיקות בתי המשפט המחוזיים מהעשור האחרון אשר החילו את ההוראות הפרוצדוראליות בחוק לתיקון דיני משפחה מזונות, לרבות סעיף 11 לחוק, גם על מי שחבים במזונות עפ"י דינם האישי, זאת חרף ההלכה שנקבעה בבית המשפט העליון.

67. לגישתו של השופט סילמן יש להחיל את סעיף 11(ב) לחוק אף על מי שחב במזונות על פי הדין האישי ויש צורך במתן היתר לגביית חוב מזונות עבר ממספר טעמים:

עיקרון השוויון - החלת סעיף 11(ב) על כלל המתדיינים עולה בקנה אחד הן עם תכלית הוראת הסעיף, והן עם עיקרון השוויון והפרשנות הראויה להוראות החוק לתיקון דיני מזונות, ביחוד לאחר חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, במסגרתו קיבל עיקרון השוויון מעמד חוקתי אשר יש בו כדי להשליך על מאזן האינטרסים העומד ביסוד פרשנות החוק. עניינו של סעיף 11(ב) תקופת התיישנות, ואישור ביהמ"ש לגביית המזונות בחלוף התקופה, ואין כל הצדקה להפליה בין מתדיינים שחל עליהם דין אישי ובין אלו שלא.

עמדת המחוקק - עמדת המחוקק העדכנית לעת זו כפי שעולה מהצעת חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) (משנת 2015) לפיה ניתן יהיה לגבות מזונות בהתאם לפס"ד חלוט עד 25 שנים מיום נתינתו. בדברי ההסבר לחוק, היא כי אין מקום לאבחנה, ולא בכדי, בין מי שחל עליו הדין האישי ומי שלא.

מגמת דיני המזונות- בשנים האחרונות הוראות הדין האישי פורשו יותר ויותר באופן העולה בקנה אחד עם הדין האזרחי.

מכוח הדין האישי- שאלת מניעות מפני הגשת תביעה, מקורה בדין האישי עצמו; כלומר- קיימת שאלת אם מתוך אי-הגשת תביעה, ניתן להסיק ויתור על מזונות. משהדין האישי עצמו מעלה סוגיה של ויתור במקרים של אי נקיטת הליך, הותרת הצורך באישור גם בין בני זוג שחל עליהם דין אישי למעשה קובעת חזקה בלבד, ביחס להוראות הדין האישי עצמו, כשבית המשפט יוכל ליישם חזקה זו.

עקרונות הצדק וטובת הקטינים - לא אחת ראה בית המשפט העליון להחיל סעיפים אחרים של החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), גם על בני זוג שחל לגביהם דין אישי; ביתר שאת אמורים הדברים ביחס לצורך לאשר הסכם מזונות בעניין קטינים, ויתור או שינוי הסכם שכזה. בית המשפט העליון סבר כי עקרונות צדק ומעל הכל טובת

קטינים, מחייבים החלת הוראות סעיף 12 לחוק לתיקון דיני משפחה מזונות, הגם שחל על הצדדים דין אישי; מכאן עולה כי בהינתן תנאים מסוימים, גם אדם שחל עליו דין אישי יהיה כפוף ליתר הוראות החוק, ובכללן סעיף 11(ב).

68. מאידך, כב' השופט סארי ג'וסי, אב"ד באותו העניין, סבור היה, כי אין צורך באישור בית המשפט לשם גביית מזונות שלא פעלו לגבייתם תוך שנתיים לאחר התקופה שבעדה הם נפסקו. לגישתו, מדברי ההסבר להצעת החוק עולה בבירור כי החוק חל רק על מי שלא חל עליו דין אישי:

> **"על חובת בן-זוג כלפי בן-זוגו ושל הורים כלפי ילדיהם הקטינים ימשיך לחול הדין האישי אשר חל עליהם עד כה, היינו הדין הדתי של עדת הצדדים או הדין הזר של ארץ אזרחותם....רק במקרה שהצדדים אינם נתונים לדין אישי כזה (אזרחי הארץ שאינם יהודים ואינם נמנים על אחת העדות הדתיות המוכרות), יחולו הוראות החוק המוצע".**

69. כאמור, ההלכה שנפסקה על ידי בית המשפט העליון קובעת שאין להחיל את סעיף 11(ב) על החייב במזונות מכוח הדין האישי. היינו, האבחנה בעניין סוגית המזונות בין מי שיש לו דין אישי לבין אלו שאין להם דין אישי מעוגנת לא רק בחקיקה, כי אם גם בפסיקת בית המשפט העליון.

70. אשר לעיקרון השוויון קבע כב' השופט ג'יוסי:

> **"על אף היותו של עיקרון השוויון נשמת-אפה של הדמוקרטיה, ויש לשאוף למימושו בעקביות ובנחישות, קבלת הפרשנות לפיה יש להחיל את סעיף 11(ב) לחוק לתיקון דיני המשפחה גם על מתדיינים החבים במזונות בהתאם לדין האישי, היא, לטעמי, בלתי-אפשרית, ומהווה, הלכה למעשה תיקון עוול בעשיית עוול אחר, ואנמק.**
>
> **ראשית, סעיף 20 (ב) לחוק יסוד השפיטה, מורנו: "<u>הלכה שנפסקה בבית המשפט העליון מחייבת כל בית משפט, זולת בית המשפט העליון</u>", ולפיכך, כל עוד לא שינה בית המשפט העליון את ההלכה, באשר לאבחנה שיש לעשות בין מי שיש לו דין אישי לביו אלו שאין להם, לא נוכל לעשות זאת אנו.**
>
> **שנית, כפי שמפרט לעיל, חברי השופט סילמן, את עמדתו העדכנית של המחוקק ביחס לסוגיה זו ניתן למצוא בהצעת חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), משנת**

2015, ולפיה ניתן יהיה לגבות מזונות בהתאם לפסק-דין , עד 25 שנים, מיום נתינתו. בדברי ההסבר לחוק, אין כל אבחנה, בין מי שחל עליו דין אישי ומי שלא.

...

יתרה מכך, הצעת-החוק מבקשת להסדיר מתווה בו יוכל בעל-דין לגבות באמצעות לשכת ההוצאה-לפועל את חוב המזונות לתקופה של 25 שנה, בעוד בענייננו מדובר על תקופה של שנתיים, שלאחריה יהיה קיים צורך לפנות לבית המשפט ולבקש את אישורו. דומני, כי לא רק שהאנומליה האמורה מדברת בעד עצמה, אלא שקביעת מעין "התיישנות" על גביית מזונות לתקופה של שנתיים, ממריצה צדדים, שעסוקים בעבודה ובגידול וחינוך ילדיהם, "לחיות על חרבם", ולפנות חדשות לבקרים ללשכת ההוצאה-לפועל, במקום לחיות את חייהם ולנסות להסדיר את המחלוקות ביניהם בדרכי שלום, וזאת על-מנת שלא תעבורנה השנתיים, ויהיה צורך לפנות שוב לבתי המשפט.

לעניין זה יוער, כי פרשנות זו אף פוגעת באינטרס ההסתמכות של מתדיינים, אשר סומכים ידיהם על החוק ועל הלכת בית המשפט העליון.

שלישית, ברי, כי הנחת-המוצא של חסידי הפרשנות, לפיה עיקרון השוויון מחייב דין אחד לכלל המתדיינים, היא שההוראה הקבועה בסעיף 11(ב) לחוק לתיקון דיני המשפחה, היא הוראה מפלה, ומהווה למעשה הסדר שאינו מיטיב עם אוכלוסייה נעדרת דין אישי. לפיכך, אך הגיוני הוא להיטיב עם אותה אוכלוסייה מופלית, ולא להרע עם האוכלוסייה האחרת, שאם לא כן ייצא שכרנו בהפסדנו, ובמקום להשוות בין שתי האוכלוסיות ולהיטיב את מצבה של האחת, באמצעות "העדפה מתקנת", נשווה ביניהן באמצעות "העדפה מקלקלת", ונרע את מצבן של שתי האוכלוסיות גם יחד.

...

רביעית, פנייה לבתי המשפט לקבלת אישור לגביית חוב מזונות שנתיים לאחר התקופה שבעדה הם נפסקו, מהווה למעשה מעין "דיון נוסף" בסוגיה שנפסקה על-ידו, בין אם בעת אישור הסכם בין הצדדים, ובין אם במתן פסק-הדין בסוגיה זו.

סבורני, כי קביעה לפיה כלל המתדיינים יצטרך לפנות לערכאות השיפוטיות פעם נוספת, ובתי המשפט יצטרכו לעמוד במשימה זו של התדיינויות והבחנות, אינה

עולה בקנה אחד לא עם טובתם של ילדים, אשר אין ולא יכול להיות חולק, שאינה מוגשמת בעת התדיינויות ומאבקים ממושכים בין הוריהם, ולא עם המדיניות השיפוטית הרצויה, וזאת אף בשים-לב לרוח תקנות סדר הדין האזרחי התשע"ט – 2018.

(הדגש במקור)

71. לסיכום דבריו ציין כב' השופט ג'וסי כי "**על יסוד כל האמור לעיל סבור אני, כי בשים-לב להלכת בית המשפט העליון; הוראות החוק הקיים; מבט צופה פני עתיד לעמדתו העדכנית של המחוקק; טובתם של הצדדים והילדים; שיקולי מדיניות שיפוטית; והגיונם של דברים, לא ניתן לקבל פרשנות, לפיה יש להחיל את סעיף 11(ב) לחוק לתיקון דיני המשפחה גם על מתדיינים החבים במזונות בהתאם לדין האישי.**

לעניות דעתי, על המחוקק לעשות כל שלאל ידו על-מנת להגשים גם במקרה זה עיקרון השוויון לצד חיקוק ראוי וצודק, ולפיו לא יהיה על מי שנפסקו לטובתו או לטובת ילדיו מזונות, לפנות בבקשה לקבלת אישור מבית המשפט לגבות את תשלום מזונות הילדים שנפסקו להם, לאחר שחלפו שנתיים במהלכן לא פעל לגבייתם.

אולם, כאמור כבר לעיל, עד שהמחוקק יסדיר סוגיה זו, איני סבור כי תיקון עוולה אחת בעשיית עוולה אחרת, היא התוצאה הנכונה והצודקת, ולפיכך סבורני, כי אין המערערת זקוקה לאישור בית המשפט על-מנת לגבות את חוב המזונות מושא הערעורים שבפנינו."

72. במקרה דנן סבורה אני כי בין אם אלך לגישתו של אב"ד כב' השופט ג'וסי ובין אם אלך לגישתו של כב' השופט סילמן, הרי שבמקרה שלפני התוצאה אחת היא ולפיה על הצדדים לברר את טענותיהם במסגרת הליך ההוצאה לפועל ואסביר.
73. כאמור, לגישתו של אב"ד כב' השופט ג'יוסי אין כל צורך בהיתר בית המשפט לגביית חוב מזונות עבר ולפיכך פתוחה דרכה של האישה לפעול לגביית החוב.

74. לפי גישתו של כב' השופט סילמן אמנם בהתאם לסעיף 11(ב) לחוק נדרש היתר לגביית מזונות עבר אולם לעניין זה מצאתי כי במקרה דנן יש מקום למתן היתר ממספר טעמים.

75. עת עסקינן בבקשה למתן היתר לגביית חוב מזונות עבר, על בית המשפט לבחון מהי העילה בגינה הוגשה הבקשה למתן היתר לגביית חוב מזונות עבר במועד בו הוגשה, האם היא הוכחה והאם היא מוצדקת. על המבקש לגבות מזונות לאחר חלוף שנתיים ימים מיום מתן פסק הדין, להוכיח לביהמ"ש את סיבת העיכוב ו/או השיהוי בגביית המזונות ככל שהתובע מזונות מצליח לשכנע את ביהמ"ש בסיבת השיהוי, יוכל ביהמ"ש ליתן אישור לגביית המזונות שלא הוחל בגבייתן בחלוף שנתיים לאחר שניתן פסק הדין למזונות.

76. בתי המשפט קשובים להסברים שונים בדבר היעדר גבייה מיידית כפי שראינו בדוגמאות מהפסיקה – החל מפציעה בתאונה, דרך מעבר מגורים וכלה בחשש של הזוכה מפני אלימות החייב. אם יעמוד התובע בנטל זה ובית המשפט יתרשם כי פנייתו באה בכפיים נקיות, אין סיבה מדוע חרף השיהוי לא תינתן לזוכה הרשות לנהל הליכי אכיפה של פסק הדין גם בחלוף שנתיים מאז ניתן (ראו השופט זגורי, תמ"ש 31035-07-16 ניתן ביום 3.7.2017).

בבחינת השיקולים השונים הקשורים לאישור ודחייה של גביית מזונות עבר לפי סעיף 11(ב) יש לקחת בנוסף במכלול השיקולים את זהות הצדדים שבפני ביהמ"ש, נסיבות חייהם והעובדות הקשורות ישירות להליך.

77. במקרה דנן, עותרת האישה לגביית הפרשי מזונות שכן לגישתה המנוח שילם אך מחצית מסכום המזונות שנפסק.

בהקשר זה נפסק כבר על ידי כב' השופט ניצן סילמן בתמ"ש (קריות) 44163-12-15 כי יש להבחין בין אי תשלום המזונות כלל המעלה שאלה הכיצד התקיים הצד שאמור היה לקבל מזונות, ומדוע לא פעל לגבייתם, לבין תשלום מזונות חלקי- ללא הצמדה או בחסר, כאשר הפער אינו שנוי במחלוקת. במקרה האחרון, חלוף השנים אינו מלמד על וויתור, שכן התחילו בגביית מזונות, ויש להתיר הגבייה המאוחרת וזאת מהטעמים הבאים:

"ראשית, לא אחת נוהגים אנשים על פי סכומי בסיס, ורואים בכך תשלום "תקף", מבלי לדעת כי יש להשלים הפער; התנהגות אנושית זו שונה מהותית מהתנהגות בה נוהגים אנשים עת לא מבוצע תשלום כלל.
שנית- במצב של תשלום חלקי- חלוף השנים אינו מלמד על וויתור ואינו יכול לנבוע מהסכם "חדש" המאיין את החיוב, ומשכך, יש להתיר גבייה במציאות כגון דא. אין קושייה ראייתית.
שלישית- במצב דברים בו התשלום החלקי אינו שנוי במחלוקת, הנטייה תהיה ממילא להתיר גביית ההפרש, שכן אין מחלוקת בדבר קיום החיוב לאותה תקופה.
רביעית- ניתן למצוא גם עיגון לשוני באבחנה בין מזונות שלא שולמו כלל ובין מזונות ששולמו באופן חלקי; לפי סעיף 11, תקופת ההתיישנות מתייחסת למזונות "שלא התחילו לפעול לגבייתם" ובמקום בו נגבו סכומים חלקיים (בוודאי באופן רציף) לא החל מניין התקופה."

(ע"ר (קריות) 44163-12-15 פלונית נ' פלוני, ניתן ביום 17.1.2016)

78. כאמור לעיל, במקרה שלפני פסק הדין למזונות ניתן עוד בשנת 1995, בתקופה בה הצדדים חיו יחד תחת קורת גג אחת וניהלו משק בית משותף. אין מחלוקת בין הצדדים כי במהלך השנים (ועד לשנת 2005, המועד בו הפרידו הצדדים מגוריהם) שילם המנוח לאישה לפחות ממחצית דמי המזונות שנפסקו לחובתו.

מכאן שאין כל צורך בהיתר לפתיחת תיק ההוצאה לפועל בנסיבות המקרה דנן בו שולמו המזונות באופן חלקי בלבד, שכן אין מחלוקת כי חלק מתשלומי המזונות אכן נגבו בפועל על ידי האישה.

79. בנסיבות המקרה דנן בו הצדדים המשיכו לחיות יחד ולקיים חיי משפחה לאחר מתן פסק הדין למזונות והמנוח נתן בידיה של האישה (אף לגרסת האישה עצמה) לפחות מחצית מדמי המזונות שנפסקו לחובתו לא מצאתי כי יש בבחירתה של האישה שלא לנקוט בהליכי הוצאה לפועל במהלך החיים המשותפים משום שיהוי שיש בו כדי למנוע ממנה גבית חוב עבר. אין לצפות ממנה להתנהל מול בן זוגה, במהלך החיים המשותפים באמצעות הערכאות המשפטיות וברי כי מקרים אלו שמורים לנסיבות חריגות אך לא לשגרה יומיומית.

80. זאת ועוד. חוב מזונות אינו בבחינת חוב רגיל ואינו חוב בין זרים אלא בין מי שהיו בעבר בני זוג. משכך, בבחינת שיקול הדעת להתיר גבית חוב מזונות עבר על בית המשפט לבחון את התמונה כולה לרבות מערכת היחסים בין בני הזוג, וגם לעניין השיהוי, יש הצדקה לעתים לסטות במידה כזו או אחרת, בהתאם לנסיבות המקרה מהכללים הרגילים הנוהגים במשפט האזרחי הכללי.

81. יתרה מכך, האישה העידה בפני כי **"לא עשיתי מעצרים, עיקולים, פחדתי ממנו, הוא היה מאיים עלי מרביץ לי ולא די בזה. היה לו אקדח ואמר לי "אני אהרוג את הבן שלך ואותך" עד שיום אחד לקחו לו את האקדח לכן לא עשיתי כלום, עד 2005 כשיצא מהבית אז היה לי שקט אז פתחתי תיק בתל אביב"** (עמ' 18 ש' 33-29).

82. גם מפסק הדין משנת 1995 עולה כי האישה סבלה מאלימותו של המנוח. בפסק הדין אסרה השופטת על המנוח לנקוט באלימות כלפי האישה או ילדיהם הקטינים.

לפיכך, גם אם לא אקבע מסמרות לעניין אלימותו הנטענת של המנוח, וכאמור נטענו טענות לסתור על ידי ב"כ המנוח, אין להוציא מכלל אפשרות שגם מסיבה זו לא פעלה האישה לגביית המזונות בהוצאה לפועל.

83. האישה אמנם פנתה למוסד לביטוח לאומי לקבלת המזונות ואף פתחה בהליך לגביית המזונות בשנת 1997, אך הליך זה נסגר מחוסר מעש בשנת 2012. לטעמי הדבר מלמד על כך כי מחד האישה לא ויתרה על מזונותיה גם אם לא נקטה אמצעים שונים לגבייתם כל עוד ניהלו הצדדים חיים משותפים תחת קורת גג אחת וזאת בין היתר עקב הצורך להמשיך ולחיות תחת קורת גג אחרת וכאמור אולי גם חששה מהמנוח.

84. נימוק נוסף בעטיו יש לטעמי להתיר לאישה לגבות כיום את חוב העבר הינו זניחת טענה זו על ידי המנוח עצמו. טענת המנוח לפיה על האישה היה להציג אישור בית המשפט לגביית חוב מזונות עבר עלתה עוד בתגובתו לפתיחת תיק ההוצאה לפועל בשנת 2008 אולם בדיון שהתקיים בהליך זה הגיעו הצדדים להסכמות לבירור גובה החוב הנטען. מכאן שיש לראות טענה זו של המנוח כטענה שנזנחה.

85. למעלה מכך. בהתאם להסכמות הצדדים האישה הגישה תחשיב לעניין גובה החוב ואילו המנוח לא הגיש תגובה ולא עשה דבר משך 10 שנים ורק לאחר 10 שנים הגיש בקשה לתיק ההוצאה לפועל בטענת פרעתי וטען שנית כי האישה לא הציגה היתר בית המשפט לגביית חוב מזונות עבר.

המנוח לא הסביר מדוע לא נקט בשום פעולה ממועד הדיון בהוצאה לפועל שהתקיים ביום 25.12.2008 ועד ליום 2.8.2018 (עשר שנים!!!). וטענתו באת כוחו להיעדר יכולת כלכלית מצידו אינן מחזיקות לטעמי, שכן היה מיוצג אותה עת (לכל הפחות לסירוגין) על ידי עו"ד מטעמו ואף לא נטען וכך גם לא הוכח בפני כי פנה ללשכה לסיוע משפטי לשם קבלת ייצוג עת לא יכול היה לאפשר לעצמו ייצוג כזה.

86. לגישתי, העלאת טענה זו בשנית לאחר 10 שנים של חוסר מעש בטענה כי יש לסגור את ההוצאה לפועל בגין השיהוי בפתיחתו גובלת בחוסר תום לב. מחד טען המנוח כי נוכח השיהוי בו נקטה האישה אין להתיר לה לגבות את המגיע לה, ומאידך, המנוח עצמו הגיש בקשה לסגירת תיק ההוצאה לפועל בנימוק לפיו על האישה להציג היתר בית המשפט, 10 שנים לאחר פתיחת ההליך ולא עשה דבר במשך כל התקופה, הגם שניתן צו מטעם רשם ההוצאה לפועל להמשיך בהליכי הגביה.

משהמנוח עצמו נקט בשיהוי ניכר בהגשת הבקשה לסגירת תיק ההוצאה לפועל, לא מצאתי לקבל טענתו לפיה אין מקום למתן היתר נוכח השיהוי בו נקטה האישה.

87. אשר לטענת המנוח לפיהן שילם את כל סכום המזונות וכן לכשל ראייתי – הרי שדינן של כל טענותיו המפורטות לעניין ההתחשבנות בין הצדדים, אלו ואחרות, להתברר במסגרת הליכי ההוצאה לפועל.

סוף דבר

88. תביעת המנוח לביטול המזונות מתקבלת באופן חלקי בלבד וחיוב המנוח במזונות החל ממועד מתן הגט מבוטל כפוף לאמור לעיל בסעיף 43 לעיל.

בקשת האישה בהליך למתן היתר לגביית מזונות עבר מתקבלת.

89. משהתקבלה חלקית תביעת המנוח לעניין ביטול החיוב למזונות לאחר הגט והתקבלה תביעת האישה לקבלת היתר לגביית מזונות עבר. חליפתו של המנוח בשני ההליכים שלפני- תישא בהוצאות התובעת בסך של 10,000 ₪ אשר ישולמו בשני תשלומים שווים, הראשון בתוך 30 ימים מהיום והשני 30 יום לאחר מכן.

פסק הדין ניתן בשני ההליכים שבכותרת יחדיו ותואיל המזכירות לקשרו לשני התיקים.

פסק הדין ניתן לפרסום בהיעדר פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ט אדר ב' תשפ"ב, 22 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

אפרת ונקרט, שופטת